١١ اوم شري پَرِماتِمَني نَمَهَ ١١

اَٿ تِريودشو ڌيايَهَ

گيتا جي شروع ۾ ئي ڌتراشٽر سوال ڪيو هو تہ، سنجيہ ! ڌرم ڪيتر ۾ توڙي ڪُرو ڪيتر ۾ يڌ جي اِڇا سان گڏ ٿيل منهنجا ۽ پانڊو- پٽن ڇا ڪيو؟ اِڇا تائين اهو ڪونہ ٻڌايو تہ اُهو ڪيتر آهي ڪٿي؟ پر جن مهاپرشن جنهن ڪيتر ۾ يڌ ٻڌائي، پاڻ ئي اُن ڪيتر جو ڏنل اڌياءَ ۾ نِرنَيہَ ڏين ٿا تہ اهو ڪيتر حقيقت ۾ آهي ڪٿي؟

श्रीभगवानुवाच

इदं शरीरं कौन्तेय क्षेत्रमित्यभिधीयते।

एतद्यो वेत्ति तं प्राहुः क्षेत्रज्ञ इति तद्विदः ।।१।।

شري ڀڳوان اُواچ

''اِدمِ شَريرَ مِ ڪؤنتييہَ ڪيتِرَ مِتيَيِڌِييَتي

ايتدِيو ويتِي تَمِ پراهوُهَ ڪيتر گيہ اِتِي تَدوِدَهہَ (١)

ڪونتيہَ ! هيءُ شرير ئي ڪيتر آهي ۽ ان کي جو چڱيءَ طرح ڄاڻي ٿو، اُهو ڪيترگيہ آهي. اُهو اُن ۾ ڦاٿل نہ آهي بلڪ اُنکي هلائيندڙ آهي. ائين اُن تَتوَ کي ڄاڻڻ وارن مهاپرشن چيو آهي.

شرير تہ هڪ ئي آهي، ان ۾ ڌرم ڪيتر ۽ ڪُرڪيتر هي ٻہ ڪيتر ڪيئن؟ حقيقت ۾ هن هڪ ئي شرير ۾ انترال ۾ انتهڪرڻ جون ٻہ پرورتيون جهونيون آهن، اصل ڪان آهن. هڪ تہ پرم ڌرم پرماتما ۾ پرويش ڏيارڻ واري پٽيميي پرورتي ڏيوي سمپد آهي ۽ ٻي آسُري سَمپد-پليت جو نظر ئي جنهن ۾ گنل ٿيل آهي، جيڪو نشور شرير سنسار ۾ وشواس ڏياري ٿي، جڏهن آسري سمپد وڌي وڃي ٿي، تہ اُهو ئي شريرڪُرو ڪيتر

ٻڌجي وڃي ٿو۽ اُنهيءَ ئي شرير ۾ انترال ۾ جڏهن ڏَئوي سمپد واڌ ٿئي ٿي تہ اُهو ئي شرير ڌرم ڪيتر چوائي ٿو. هيءَچڙهڻ ۽ لهڻ لڳو رهندو آهي، پر تُتوَ درشي مهاپرش جي سنگت ۾ جڏهن ڪوئي انَيہ ڀڳتيءَ دواران آراڌنا ۾ پرورت ٿيندو آهي، تہ ٻنهي پرورتين ۾ پڪ ئي پڪ يڌ جي شروعات ٿي ويندي آهي- سلسلي ۾ دئوي سمپد جو مٿي چڙهڻ ۽ آسُري سمپد جو شمن (ناس) ٿي وڃي ٿوآسري سَمپد جي ناس ٿيڻ ڪانپوء پرم جي درشن جي اوسٿا اچي ٿي. درشن ٿيڻ سان ئي ڏَئوي سمپد جي ضرورت سماپت ٿيويندي آهي. هاڻي هو بہ پرماتما ۾ پاڻيهي لِين ٿي وڃي ٿي. يڳن ڪرڻ وارو پرش پرماتما ۾ پرويش پائي وٺندو آهي.

يارهين اڌياءَ ۾ ارجن ڏٺو تہ ڪؤرَوَ پڪش ڪانپوء پانڊوَ پڪش جا يودا بہ يوگيشور ۾ ولين ٿيندا ٿي ويا. ان وِليہ ڪانپوء پرش جو جيڪو سوروپ آهي اُهو ئي ڪيتر گيہ آهي اڳيان ڏسو-

क्षेत्रज्ञं चापि मां विद्धि सर्वक्षेत्रेषु भारत।
क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानं यत्तज्ज्ञानं मतं मम।।२।।

”ڪيترَگيَمِ چاپِي مامِ وِدّي سَروَ ڪيترَ يشوُ ڀارَت
ڪيترَ ڪيتَر گيور گِيانَمِ يَتَجگيانَمِمتَمِ مَمَ“ (٢)

هي ارجن تون ڪيترن ۾ ڪيتر گيہ مونکي ئي جاڻ معنيٰ مان بہ ڪيتر گيہ آهيان. جو هن ڪيتر کي جاڻي ٿو اُهو ڪيتر گيہ آهي- اهڙو ان ساکيات جاڻڻوارا مهاپرش چون ٿا ۽ شري ڪرشڻ چون ٿا تہ مان بہ ڪيتر گيہ آهيان ارٿات شري ڪرشڻ بہ هڪ يوگيشور ئي هو. ڪيتر ۾ ڪيتر گيہ ارٿات وڪارن سان گڏ پرڪرتي ۽ پرش کي تَتوَ سان جاڻڻ ئي گيان آهي، اهڙو منهنجو ويچار آهي معنيٰ ساکياتڪار سهت انجي جاڻ جو نالو گيان آهي. سڪٽي بحث جو نالو گيان نہ آهي.

तत्क्षेत्रं यच्च यादृक्च यद्विकारि यतश्च यत्।
स च यो यत्प्रभावश्च तत्समासेन मे शृणु।।३।।

”تَتڪيتِرم يَڇ يادِر ڪِيہ يَدِوَڪاري يتشچہ يَت
سَ چہَ يو يَتپرَ ياوَ شِڇ تَتِسَما سينَ مي شِرڊُو (٣)

اهو کيتر جيئن آهي جو وڪارن وارو آهي ۽ جنهن ڪارڻ سان ٿيو آهي اهڙيءطرح هو کيتر گيہ جو بہ آهي ۽ جنهن پرڀاوَ وارو آهي، اُهو سڀ مونکان ٿوري ۾ ٻڌ. معنيٰ کيتر وڪارن وارو آهي، ڪنهن ڪارڻ سان ٿيو آهي، جڏهن ڪِ کيتر گيہ فقط پرڀاوَ وارو آهي. مان ئي چوان ٿو- اهڙي ڳالهہ نہ آهي، رشي بہ چون ٿا.

ऋषिभिर्बहुधा गीतं छन्दोभिर्विविधैः पृथक्।
ब्रह्मसूत्रपदैश्चैव हेतुमद्भिर्विनिश्चितैः।।४।।

”رشيڀِرِ بهوُڌا گيتَمِ ڇندو ڀِرِ وِوَڌئيهہ پِرٿِڪ
بِرَهمَ سوُترِ پَد ئيشِڃئيوَ هيتوُ مَدِ ڀِرونيشِڃتئيهہ “ (٤)

هيءَ کيتر ۽ کيتر گيہ جو تَتوَ رشين دوارا گهڻن پرڪارن سان ڳايو ويو آهي، جدا جدا پرڪارن سان ويدن جي منترٽا دوارا گڏ ۽ صحيح برهم سوتر جي جملن دوارا بہ اهو ئي چيو ويو آهي. ارٿات ويدانت، مهرشي، برهم سوتر ۽ اسين هڪ ئي ڳالهہ چوندا پيا اچون. شري ڪرشڻ بہ اُهو ئي چون ٿا، جو هنن سڀني چيو آهي. چا شرير (کيتر)ايترو ئي آهي، جيترو ڏسڻ ۾ ٿو اچي؟ ان تي چون ٿا-

महाभूतान्यहङ्कारो बुद्धिरव्यक्तमेव च।
इन्द्रियाणि दशैकं च पञ्च चेन्द्रियगोचराः।।५।।

”مهاڀوُتا نِيَهنڪارو بڌيرَوِيَڪتَميو ڇَ
اِندِرياڻي دَشَئيڪمِ چہَ پَنڇ چيندِرِ يگو چَراهہ “ (٥)

ارجن ! پنج مها ڀوت (ڌرتي، جل، باهہ، آڪاس، هوا) اهنڪار ٻُڌِي ۽ چِت)چت جو نالو نہ وٺي اُنکي اويڪت (اڻڏٺل)

پراپرڪرتي چيو ويو. ارٿات مول پرڪرتيءَ تي پرڪاش وڌو ويو. جنهن ۾ پراپرڪرتي بہ گڏيل آهي، مٿي چيل اشٽڌا مول پرڪرتي آهي) ۽ ڏهہ اندريون (اکيون، ڪن، نڪ،چمڙي، جيڀ،سواد، هٿ، پير، اندريون عضوو ۽ گدا) هڪ من ۽ پنجن اندريُن جا وشيہ (روپ، رس، گنڌ، شبدءِ سپرش) ۽

इच्छा: द्वेष सुखं दु:खं सङ्घातश्चेतना धृति:।
एतत्क्षेत्रं समासेन सविकारमुदाहृतम्।।६।।

اِڇاهہ دويشَ سُکم دُکم سنگھاتشيڇيتنا ڌِرتيهہ
ايتَتڪيترِم سَماسينَ سَوڪار مُدا هيرتَم (٦)

اڇا، دويش، سکہ دکہ ۽ سڀ جو ميڙ استول ديهہ جو هيءُ پنڊ، چيتنا ۽ ڌيرج، ان طرح هيءُ ڪيتر وڪارن سان گڏ ٿوري ۾ چيو ويو. ٿوري ۾ اهو ئي ڪيتر جو سوروپ آهي. جنهن ۾ پوکيل پلو يا برو ٻج سنسڪارن جي روپ ۾ اپري ٿو. شريرئي ڪيتر. شرير ۾ گارو - مصالحو ڪهڙي شيءِ جو آهي؟ تہ اهيئي پنج تت، ڏهہ اندريون من وغيره، جهڙا لڪشڻ مٿي ڳڻايا ويا آهن. انهن سيني جو مليل جليل پنڊ، شرير آهي. جيستائين وڪار رهندا تيستائين هيءُ پنڊ بہ روشن رهندو ان ڪري تہ سيني وڪارن سان بڌيو آهي. هاڻي اُن ڪيتر گيہ جو سوروپ ڏسون، جيڪو هن ڪيتر سان لپٽ نہ بلڪ اُن کان نورت آهي.

अमानित्वमदम्भिमहिंसा क्षान्तिरार्जवम्।
आचार्योपासनं शौचं स्थैर्यमात्मविनिग्रह:।।७।।

”اَمانِتوَ مَدَمِڀَتوَ مَهِنسا کيانِتي رارِ جَوَم ا
آچارِيوپاسَنَم شَئوُچَم سِتَئيرِ ماتَمَ وِنِگرَهَهہ اا (٧)

هي ارجن ! مانَ-اپمانَ جو اڀاوَ، دمڀ آچرڻ جو اَڀاوَ، اهنسا (معنيٰ پنهنجي يا ٻئي ڪنهن جي آتما کي ڪشٽ نہ

ڏيڻ اَهنسا آهي. اهنسا جو مطلب صرف ايترو ئي نہ آهي تہ ڪِئُلي کي نہ ماريو. شري ڪرشڻ چيو تہ پنهنجي آتما کي اڌوگتيءَ ۾ پهچائڻ هنسا آهي ۽ اُنجو واڌارو ئي شڌ اهنسا آهي. اهڙو پرش ٻين آتمائن جي واداري ڪرڻ لاءِ تيار رهندو آهي، هنجي شروعات ڪنهن کي چوٽ نہ پهچائڻ سان ٿئي ٿو. اهو هنجو هڪ انگ-پرتينگہ (عضوو)آهي هاڻي ڪميا ياوَ، من واڻيءَ جي سرلتا، آچاريہ جي اُپاسنا مطلب شرڌا - ڀڳتيءَ سان گڏ ستگروءَ جي شيوا ۽ اُنهن جي اُپاسنا، پوترتا، انتهڪرڻجي استرتا، من ۽ اندرين سميت شرير کي ضابطي ۾ رکڻ ۽

इन्द्रियार्थेषु वैराग्यमनहङ्कार एव च।
जन्ममृत्युजराव्याधि दुःखदोषानुदर्शनम्।।८।।

''اِندرِ يارِ ٿيشوُ وَئِراگيَمَنَهنڪار ايوَ چہَ
جَنِمِ مِرتيوُ جَرا وياڌِي دُکَدو شانوُ دَرِ شَنَم (٨)

هن لوڪ ۽ پرلوڪ جي ڏنل - ٻڌل ڀوڳن ۾ آسڪتي (موهہ) جو اياڳ، اَهِمِ جو اياڳ، جنم مرتيو، ٻڍاپو، روگہ ۽ ڀوڳہ وغيره ۾ دک دوش جو وري وري چنتن ڪرڻ.

असक्तिरनभिष्वङ्गः पुत्रदारगृहादिषु।
नित्यं च समचित्तत्वमिष्टानिष्टोपपत्तिषु।।९।।

''اَسَڪتيرَ نڀِيشونگهہَ پُترداد گِرهاديشوُ
نِتيَمِ چہَ سَمَچِتنِوَ مِشٽا نِشٽو پَپَتيِشوُ (٩)

پُٽر، استري ڌن ۽ گهر وغيره ۾ موهہ نہ هئڻ، پيارو يا اڻوڻندڙ جي پراپتيءَ ۾ چت جو سدائين هڪجهڙو رهڻ (ڪيتر گيہ جي ساڌنا استري - پٽ وغيره گرهستيءَ جي حالتن ۾ ئي شروع ٿئي ٿي جو

मयि चानन्ययोगेन भक्तिरव्यभिचारिणी।
विविक्त देशसेवित्वमरतिर्जन संसदि।।१०।।

”مَيِي چانَنِيَيوگين ڀَڪتِيرَ وِيڀِيچارِڻِي ।
وِوِڪتِ ديشَسيوِ تُوَمَرِ تِيرِجن سَنسَدِي ।। (١٠)

مون ۾ (شري ڪرشڻ هڪ يوگي هو معنيٰ اهڙي ڪنهن مها پرش ۾) آننيہ يوگہ سان ارٿات يوگہ کانسواءِ ٻيو ڪجهہ بہ سمرڻ نہ ڪندي، اوِيَڀِچارڻي ڀڳتي (اِشٽ کانسواءِ ڪنهن چنتن جو نہ اچڻ) ايڪانت اسٿان ۾ رهڻ، منشن جي ميڙ ۾ رهڻ جو موهہ(آسڪتي) جو نہ هئڻ- تٿا-

अध्यात्मज्ञाननित्यत्वं तत्त्वज्ञानार्थदर्शनम्।
एतज्ज्ञानमिति प्रोक्तमज्ञानं यदतोऽन्यथा।।११।।

”اَڌِياتمِگيا نَنِتيَتُوَمِ تَتِوَ گِيانارِ ٿَدَرِ شَنَمِ
ايتَجگيا نمِتِي پروڪتَمَگِيا نَمِ يَدَ تو نِيَٿا (١١)

آتما جي حڪومت وارا گيان ۾ هڪ رس اسٿتي ۽ تَتِوَ گيان جي ارٿ سوروپ پرماتما جو ساکياتڪار - اهو سڀ تہ گيان آهي ۽ هن کان جو ابتڙ آهي، اهو سڀ اگيان آهي - ائين چيو ويو آهي. هن پرم تَتِوَ پرماتما جي ساکياتڪار سان گڏ ملڻ واري چاڻ جو نالو گيان آهي. (اڌياءُ چوٿين ۾ هنن چيو هوتہ يگيہ جي پورتيءَ ۾ يگيہ جيڪو باقي ڇڏي ٿو ان گيان امرت جو جيڪو جل پئي ٿو، کاڌو کائي ٿو، يا دل جي شڪل وارو پن واپرائي ٿو ائين ڪرڻ وارو سناتن برهم ۾ پرويش پائي وڃي ٿو. هاڻي برهم برهم جي ساکياتڪار سان گڏ ملڻ واري جانڪاري گيان آهي. هتي بہ ائين ئي چون ٿا تہ تتِوَ سوروپ پرماتما جي ساکياتڪار جو نالو گ يان آهي) انجي اُبتڙ سڀ اگيان آهي. امانِتِوَ وغيره مٿي چيل لڪشڻ گيان جا پورڪ آهن- اهو سوال پورو ٿيو.

ज्ञेयं यत्तत्प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञात्वामृतमश्नुते।
अनादिमत्परं ब्रह्म न सत्तन्नासदुच्यते।।१२।।

”ڳيييَم يتَتِپرَوَ ڪشيامِي يَجگياتوامِر تَمَشنُتي
انادي مَتِپرَم برَهمَ نَ سَتَنا سَدُچِيَتي (١٢)

ارجن جو ڄاڻڻ يوڳيہ آهي يا جنهن کي ڄاڻي مرڻ ڌرما منش امرت تَتوَ کي پراپت ٿئي ٿو. هن کي سڌو پرڪار چوندس. هو آدي رهت پر برهم نہ سِت چيو وڃي ٿو ۽ نہ اَسِت چيو وڃي ٿو، ڇاڪاڻ تہ جيستائين هو الڳہ آهي، تيستائين هو سَتِ آهي ۽ جڏهن منش اُن ۾ سمائجي ويو تہ ڪير ڪنهن کي چوي. هڪ ئي رهجي وڃي ٿو، ٻئي جي جهلڪ ئي نہ آهي. اهڙي حالت سان اُهو برهم نہ سَتِ آهي نہ اَسِت آهي، بلڪ هو جهڙو پاڻ سهج آهي، اُهو ئي آهي.

सर्वत:पाणिपादं तत्सर्वतोऽक्षिशिरोमुखम्।
सर्वत:श्रुतिमल्लोके सर्वमावृत्य तिष्ठति।।१३।।

”سَرِوَتَهہَ پاڻِپا دَم تَتِسَرِوَ تو ڪِششِرو مُکم
سَرِوَتَهہَ شِروتي مَلِلوڪي سَروَماوِرِتيہَ تِشنتِي “ (١٣)

هو برهم سيني طرفن کان هٿن پيرن وارو، سڀ پاسي کان اکيون - سِرَ ۽ منهن وارو ۽ سڀ طرفن کان ڪنن وارو آهي، ٻڌڻ وارو آهي، ڇاڪاڻ تہ هو سڀ ڪنهن کي وياپت ڪري اِشت آهي.

सर्वेन्द्रियगुणाभासं सर्वेन्द्रियविवर्जितम्।
असक्तं सर्वभृच्चैव निर्गुणं गुणभोक्तृ च।।१४।।

”سَروينِدرِ يگُڻا ياسَم سَروينِدرِيَووَرجتَم
اَسَڪتَم سَروَ پِرچئيوَ نِرگُڻَم گُڻيوڪِترِ چہَ “ (١٤)

هو سمپورڻ اندرين جي وشين کي ڄاڻڻ وارو آهي، پوءِ بہ سيني اندرين کان رهت آهي. هو آسڪتي رهت، گڻن کان نيارو هجڻ تي بہ سيني کي ڌارڻ وارو ۽ پالڻ ڪرڻ وارو آهي ۽ سيني گڻن کي يوڳڻ وارو آهي ارٿات هڪ- هڪ ڪري سيني گڻن کي پاڻ ۾ لئہ ڪري ڇڏي ٿو. جيئن شري ڪرشڻ

چئي آيا آهن ته ڀڳيه ۾ تپ کي ڀوڳڻ وارو مان آهيان.
ڀچاريءَ ۾ سمپورڻ گڻ مون ۾ وڙين ٿي وڃن ٿا.

बहिरन्तश्च भूतानामचरं चरमेव च।
सूक्ष्मत्वात्तदविज्ञेयं दूरस्थं चान्तिके च तत्।।१५।।

''بَهِرَنِتَشچه ڀوُتانامَچَرَ ۾ چَرَ ميوَ چهَ
سوُڪشَمَ تواتَدَوِ گيييَمِ دوُرَسِتَمِ چانِتِڪي چهَ تَتِ'' (١٥)

اُهو برهم سڀني جيوڌارين جي ٻاهر - اندر پريپورڻ آهي. آهي . چَرَ آچَرَ روپ به اُهو ئي آهي. سوڪيم هئڻ ڪري هو ڏسڻ ۾ نٿو اچي، اوِگيييهَ آهي، من اندرين کان پري آهي ۽ تمام ويجهو ۽ دور به اُهو ئي آهي.

अविभक्तं च भूतेषु विभक्तमिव च स्थितम्।
भूतभर्तृ च तज्ज्ञेयं ग्रसिष्णु प्रभविष्णु च।।१६।।

''اَوِڀِڪتَمِ چهَ ڀوُتيشو وِڀِڪتَموَ چه سِتَتَمِ ا
ڀوُتُرِ ڀَتَرِ چهَ تَجگيييَمِ گر سِشڻوُ پرَ ڀَوِشڻوُ چه'' (١٦)

اڻ ونڊٽو هوندي به هو سمپورڻ چراچر ڀوتن (پراڻين) ۾ الڳه الڳه هوندي به سدرشيه پرتيت ٿيندو آهي، پاسندو آهي. هو ڄاڻڻ يوڳيه پرماتما سڀني ڀوتن کي اتپن ڪرڻ وارو، پالڻ پوشڻ ڪرڻ وارو ۽ انت ۾ ناس ڪرڻ وارو آهي هتي ٻاهرئين ۽ اندرئين ٻنهي پاوَن ڏانهن اشارو ڪيو ويو آهي. جيئن ٻاهر جنم اندر جاڳرتي، ٻاهر پالڻ ۽ اندر مدد، سهاري جو نرواهه، ٻاهر شرير جو پريورتن (بدلاءُ) اندر سڀ ڪجهه جو ملڻ ارٿات ڀوتن جي اُتپتي جي ڪارڻن جو لئه ٿيڻ ۽ لئه ٿيڻ سان گڏ ئي پنهنجي سروپ کي پراپت ٿي وڃي ٿو. اهي سڀ اُن برهم جا لڪشڻ آهي، نشانيون آهن.

ज्योतिषामपि तज्ज्योतिस्तमसः परमुच्यते।
ज्ञानं ज्ञेयं ज्ञानगम्यं हृदि सर्वस्य विष्ठितम्।।१७।।

”جيو تيشامپي تَجّجيو تِستَمسَھَ پَرَمُڇيَتي
گيانَم گِييَم گِيانگَميَم هِردي سَروَ سِيہَ وِشِتِم“ (١٧)

اُهو گِييہ برهم جوتين جي بہ جوت آهي، اونده کان تمام پري چيو وڃي ٿو. هو پورڻ گيان سروپ آهي، پورڻ گياتا آهي، ڄاڻڻ لائق آهي ۽ گيان دوارا ئي پراپت ٿيڻ وارو آهي. ساکياتکار سان گڏ ملڻ واري ڄاڻ جو نالو گيان آهي. اهڙي ڄاڻ دوارا ئي اُن برهم جو پراپت ٿيڻ ممڪن آهي. هو سڀني جي هردي ۾ اسٿت آهي. هن جو نواس آسٿان هردو آهي. ٻين هنڌ ڳولهڻ سان هو نہ ملندو. تنهنڪري هردي ۾ ڌيان ۽ يوگ آچرڻ دوارا ئي اُن برهم جي پراپتيءَ جو وڌان آهي، طريقو آهي.

इति क्षेत्रं तभा ज्ञानं ज्ञेयं चोक्तं समासतः।
मद्भक्त एतद्विज्ञाय मद्भावायोपपद्यते।।१८।।

”اِتي کيترَم تَٿاگيانَم گِييہَ چوکتَم سَماسَتَهَ
مَدِ ڀِکت ايتَدِ وِگيا يہ مَدِ ڀاوايو ڀَپَدِ يتي “ (١٨)

هي ارجن! بس ايترو ئي کيتر ۽ ڄاڻڻ يوگيہ پرماتما جو سوروپ ٿوري ۾ چيو ويو آهي. ان کي ڄاڻي منهنجو ڀڳت منهنجي ساکيات سوروپ کي پراپت ٿيندو آهي. اڃا تائين يوگ يشور شري ڪرشن جنهن کي کيتر چيو هو، اُن کي پرڪرتي ۽ جنهن کي کيترگيہ چيو هو، اُن کي هاڻي پرش شبد ۾ اشارو ڏنو آهي.

प्रकृतिं पुरुषं चैव विद्धयनादी उभावपि।
विकारांश्च गुणांश्चैव विद्धि प्रकृतिसम्भवान्।।१९।।

”پِرَڪرِتِم پُرُشَم چَئيوَ وِڌينادي اُڀاوَپي
وِڪارانِشچہ گُڻانِشچئيوَ وِڌِ پِرَڪرتيسَمِڀوان“ (١٩)

هيءَ پرڪرتي ۽ پُرش ٻئي ئي انادي ڄاڻ ۽ سمپورڻ وڪار ترگُڻميي پرڪرتي مان ئي اُتپن ٿيل ڄاڻ.

कार्यकरणकर्तृत्वे हेतुः प्रकृतिरुच्यते।
पुरुषः सुखदुःखानां भोक्तृत्वे हेतुरुच्यते।।२०।।

ڪارِيڪرڻڪَرترِتوي هيتوُهَ پرڪرتي رُچيَتي
پُرُشَهَ سُکدُکانامِ ڀوڪترِتوي هيتُرُچيَتي (٢٠)

ڪاريہ ۽ ڪرڻ (جنهنجي ذريعي ڪاريہ ڪيا وڃن ٿا، وويڪ ويراڳ وغيره توڙي اشڀ ڪاريہ ڪرڻ سان ڪام، ڪروڌ وغيره ڪارڻ آهن) کي اُتپن ڪرڻ ۾ ڪارڻ پرڪرتي چئي وڃي ٿي ۽ هيءُ پرش سکن ڏُکن کي ڀوڳڻ ۾ ڪارڻ چيو وڃي ٿو. سوال اُٿي ٿو تہ ڇا هو ڀوڳتائي رهندو يا اُن کان ڪڏهن ڇوٽڪارو بہ ملندو؟ جڏهن پرڪرتي پرش ٻئي ئي انادي آهن، تڏهن ڪوئي ان کان ڇٽندو ڪيئن؟ ان تي چون ٿا

पुरुषः प्रकृतिस्थो हि भुङ्क्ते प्रकृतिजान्गुणान्।
कारणं गुणसङ्गोऽस्य सदसद्योनिजन्मसु।।२१।।

”پُرُشِه پرڪتيِستوهي ڀُڱڪتي پرڪرتيجانِڱُڻانِ
ڪارَڻَمِ گُڻَسَنگوسِيہَ سَدَ سَدِيونِجَنمَسوُ (٢١)

پرڪرتيءَ جي وچ ۾ ڪڙو ٿيل پُرش ئي پرڪرتي مان اُتپن ٿيل گُڻن جي ڪاريہ روپ پدارٿن کي ڀوڳي ٿو ۽ اُنهن گُڻن جو سنگہ ئي جيو آتما جي سنين توڙي بُرين جوڻين ۾ جنم وٺڻ جو ڪارڻ آهي. هيءُ ڪارڻ ارٿات پرڪرتيءَ جو سنگہ سماپت ٿيڻ تي ئي جنم مرڻ کان مڪتي ملي ٿي. هاڻي اُن پرش تي روشني وجهن ٿا تہ ڪهڙي پرڪار پرڪرتي ۾ بيٺو آهي؟

उपद्रष्टानुमन्ता च भर्ता भोक्ता महेश्वरः।
परमात्मेति चाप्युक्तो देहेऽस्मिन्पुरुषः परः।।२२।।

”اُپَدرِشٽانوُمَنتا چَہ ڀَرتا ڀوڪتا مَهيشِوَرَهَ
پَرَماتِميتي چاپيُڪتو ديهي سِمَنپُرُشَهَ پَرَهَ “ (٢٢)

اُهو پرش آتمڪ راهہ ۾ هرديہ ديش ۾ تمام ئي ويجهو، هٿ پير من جيترو توهانجي ويجهو آهي. اُن کان وڌيڪ ويجهو درشٽا جي روپ ۾ استٿ آهي. هن جي پرڪاش ۾

توهين پلو ڪريو يا برو ڪيو. هن جو ڪو واسطو نہ آهي ، پريوجن نہ آهي. هو ساڪشي (شاهد) جي روپ ۾ بيٺو آهي. ساڌنا جو صحيح سلسلو پڪڙ ۾ اچڻ تي پٽڪ ڪجهہ متي اُٿيو ۽ جي وڌيو تہ درشٽا پرش جي ليول بدلجي ٿي وڃي، هو ''اَنوُنَنِتا'' انومتي داخلا جي موڪل پردان ڪرڻ لڳي ٿو، انيوَ ڏيڻ لڳي ٿو. ساڌنا دواران اڃا وڌيڪ ويجهو پهچڻ سان اُهو ئي پرش ''پَرِتا'' بڻجي پالڻ پوشڻ ڪرڻ لڳي ٿو. جنهن ۾ توهانجي مدد جي بہ ويوستا ڪري ڇڏي ٿو. ساڌنا اڃا سوکيم ٿيڻ تي ''پوڳتا'' ٿي وڃي ٿو. ''پوڪتارم يگيہ تَپَسام'' يگيہ، تپ جيڪو بہ بڻجي اچي، سڀ کي اهو پرش گرهڻ ڪري وٺندو آهي. ان کان پوءِ واري اوستا ۾ ''مَهيشوَرَهہ'' مهان ايشور جي روپ ۾ سڃاتو ويندو آهي. هو پرڪرتيءَ جو سوامي بڻجي ويندو آهي؛ پر اڃا ڪٿي پرڪرتي جيوتِ آهہ، جيئري آهي تڏهن ان جو مالڪ آهي. ان کان بہ اوچي اوستا ۾ اُهوئي پرش ''پرماتميت چاپِيُڪتو'' جڏهن پرم ۾ ملي وڃي ٿوتڏهن پرماتما چوائي ٿو. ان طرح شرير ۾ رهندي بہ هيءُ پرش آتما ''پَرَهہ'' ئي آهي، سڄو هن پرڪرتيءَ کان پري ئي آهي. فرق ايترو ئي آهي تہ شروعات ۾ هوُ درشٽا جي روپ ۾ هو، سلسليوار واڌارو ٿيندي ٿيندي پرم جو سپرش ڪري پرماتما جي روپ ۾ ظاهر ٿي ٿو وڃي.

य एवं वेत्ति पुरुषं प्रकृतिं च गुणै: सह।
सर्वथा वर्तमानोऽपि न स भूयोऽभिजायते।।२३।।

''يہ ايوَم ويتِ پُرُشَم پرِڪرتيم چہ گُڻَئِيهہ سَهہ
سَروَٿا وَرتمانو پ نہ سَ ڀوُيوڀِجايَتي (٢٣)

ان طرح پرش کي ۽ گڻن سان گڏ پرڪرتي کي جو منش ساکياتڪار سان گڏ سمجهن ٿا. ڄاڻي ٿا وٺن، اُهي سڀ پرڪار

سان هلت هلندي ٻه وري نٿو ڄمي معنيٰ اُن جو ٻيهر جنم نٿو ٿئي. اهائي مڪتي آهي. اجا تائين يوگيشور شري ڪرشڻ برهم ۽ پرڪرتي جي ظاهر ڄاڻ سان گڏ ملڻ واري پرم گتي ارٿات اُنجو پنر جنم جي نورتيءَ تي روشني وڌي ۽ هاڻي هو اُن يوگ تي زور ڏين ٿا جنهنجي پرڪريا آهي آراڌنا، چاڪاڻ ته ان ڪرم کي ڪاريه جوروپ ڏيڻ بنا ڪوئي پائي نٿو.

ध्यानेनात्मनि पश्यन्ति केचिदात्मानमात्मना।

अन्ये साङ्ख्येन योगेन कर्मयोगेन चापरे।।२४।।

''ڌيانيناتِمَني پَشيَنتي ڪيچِدا تما نَماتِمَنا

اَنيي سانِکييَن يوگيَن ڪَرمَ يوگيَن چاپر '' (٢٣)

هي ارجن! اَن ''آتمانَم'' پرماتما کي ڪيترائي منش ته ''آتمنا'' پنهنجي انتر چنتن سان ڌيان دواران ''آتمني'' هرديه ديش ۾ ڏسندا آهن. ڪيترا سانکيه يوگ جي دواران (ارٿات پنهنجي شڪتيءَ کي سمجهندي اُنهي ڪرم ۾ پرورت ٿيندا آهن. هن هلندڙ شلوڪ ۾ مکيه ساڌن آهي ڌيان. اُن ڌيان ۾ لڳڻ جي لاءِ سانکيه يوگ ۽ نشڪام ڪرم يوگ ٻه ڌارائون آهن.

अन्ये त्वेवमजानन्तः श्रुत्वान्येभ्य उपासते।

तेऽपि चातितरन्त्येव मृत्युं श्रुतिपरायणाः।।२५।।

''اَنيي تِويوَمَجانَنتَهه شُرتوانيبييه اَپاستي

تي پي چاتِتَرَنتِييوَ مِرتيوُم شُرتيپرايڻ'' (٢٥)

پَرنتو ٻيا، جن کي ساڌنا جو گيان نه آهي، اُهي ان پرڪار نه ڄاڻندي ''اَنيبييَهه'' ٻيا جي تَتوَ کي ڄاڻڻ وارا مهاپرش آهن، اُنهن جي دواران ٻڌي ٿي اُپاسنا ڪن ٿا ۽ اُهي ٻڌڻ جي آڌارت پرش ٻه مرتيو روپي سنسار ساگر مان نرشنڪا تري وڃن ٿا. هاڻي ڪجهه ٻه پار نه لڳي ته ستسنگ ڪن.

यावत्सञ्जायते किञ्चित्सत्त्वं स्थावरजङ्गमम्।
क्षेत्रक्षेत्रज्ञसंयोगात्तद्विद्धि भरतर्षभ।।२६।।

”ياوَتسَنجايَتي ڪِنچِتسَتوَمِ سِٿاوَرَجَنگَمَمِ
کيترِ کيترِگيہ سَنيوگاتَتَدِ وِدّي ڀَرَتَرشَڀَ “ (٢٦)

هي ارجن! ياونماتر جو ڪجھ بہ اسٿاور جنگم وستو پيدا ٿين ٿيون. اُنهن سڀني کي تون کيتر ۽ کيترگيہ جي سنجوڳ ـ سان پيدا ٿيل ڄاڻ. پراپتي ڪڏهن ٿيندي ان تي چون ٿا.

समं सर्वेषु भूतेषु तिष्ठन्तं परमेश्वरम्।
विनश्यत्स्वविनश्यन्तं य: पश्यति स पश्यति।।२७।।

”سَمَمِ سَرويشوُ ڀوُتيشوُ تِشٹنتَمِ پَرميشوَرَمِ
وِنَشيَتسوَ وِنَشيَنتَمِ يَھ پَشيتي سَ پَشيَتِ “ (٢٧)

جو پرش وشيش روپ سان نشٽ ٿيندي چراچر سڀني ڀوتن ۾ ناش رهت پرميشور کي سَمَ ڀاوَ سان اسٿت ڏسي ٿو، اهوئي سچ پچ ڏسي ٿو. ارٿات ان پرڪرتيءَ کي خاص روپ سان نشٽ ٿيڻ تي بہ هو پرماتم سوروپ آهي. ان ڪان ڀرين نہ. ان تي پنيان اڌياءَ اٺين ۾ بہ چيو هو ڀوُتڀاوڊ ڀوَڪرو وِسرِگھہ ڪرم سنگيَتَھہ“ ڀوتن جا اُهي ڀاوَ جي (ڀلا ھڄن يا بُرا) ڪجھ بہ سنسڪار وري رچنا ڪن ٿا، اُن جو متجي وڃڻ ئي ڪرمن جي چرم سيما آهي. ان وقت ڪرم پورڻ آهن. اُهو هتي بہ چون ٿا تہ جو چراچر ڀوتن کي نشٽ ٿيندو ۽ پرميشور جو سَمَ ڀاو ۾ اسٿت ڏسي ٿو، اُهوئي صحيح ڏسي ٿو.

समं पश्यन्हि सर्वत्र समवस्थितमीश्वरम्।
न हिनस्त्यात्मनात्मानं ततो याति परां गतिम्।।२८।।

”سَمَمِ پَشيَنھہ سَروتِرَ سَموسٿِتَميشوَرَمِ
نہَ هِنَستِياتِمناتِمانَمِ تَتو ياتي پَرامِگَتِمِ “ (٢٨)

چاڪاڻ تہ اُهو پرش سڀ ڪجهہ سَمَ ڀاوَ سان اسٿت پرميشور کي سمان (جيئن آهي، تيئن ئي سمان) ڏسندي پنهنجي دوارا پاڻ کي نشٽ نٿو ڪري. چاڪاڻ تہ جيئن هو، تيئن ئي هن ڏنو تنهنڪري اُهو پرم گتي کي پراپت ٿئي ٿو. پراپتي واري پرش جا لڪشڻ ٻڌائين ٿا:

प्रकृत्यैव च कर्माणि क्रियमाणानि सर्वशः।
यः पश्यति तथात्मानमकर्तारं स पश्यति।।२९।।

''پرڪرتيئيوَ چہ ڪرماڻي ڪريماڻاني سَروَشَهہ
يَهہ پَشيَتي تَٿاتمانَمَڪرتارَم سَ پَشيَتي (٢٩)

جو پرش سمپورڻ ڪرمن کي هر پرڪار سان پرڪرتي دوارا ئي ڪندو ڏسي ٿو معنيٰ جيستائين پرڪرتي آهي تيستائين ڪرمن جو هئڻ ڏسي ٿو ۽ آتما کي اڪرتا ڏسي ٿو، اُهوئي يٿارٿ ڏسي ٿو. سچ پچ ڏسي ٿو.

यदा भूतपृथग्भावमेकस्थमनुपश्यति।
तत एव च विस्तारं ब्रह्म सम्पद्यते तदा।।३०।।

''يداڀوُتَپرِ ٿَڳڀاوَ ميڪِستَمَنوُ پَشيَتي
تَتَ ايوَ چہ وِستارَم برَهمَ سَمپَدِيتي تدا'' (٣٠)

جنهن ڪال ۾ منش ڀوتن کي نياري نياري ڀاوَن ۾ هڪ پرماتما کي هلندي اسٿت ڏسي ٿو تيئن ئي اُن پرماتما سان ئي سمپورڻ ڀوتن جو وستار ڏسي ٿو، اُن وقت هو برهم کي پراپت ٿئي ٿو جنهن پَلَ ۾ هيءَ اوستا اچي ويئي، اُن ڪَنَ هو برهم کي پراپت ٿئي ٿو. اهو لڪشڻ بہ اسٿتپرگيہ مهاپرش جو ئي آهي.

अनादित्वान्निर्गुणत्वात्परमात्मायमव्ययः।
शरीरस्थोऽपि कौन्तेय न करोति न लिप्यते।।३१।।

''اَنادِتوانِنرِ گُڻتوا تپَرماتمايَموِيَيَهہ
شَريرَ سِتوپي ڪؤنتيہ نہ ڪُروتي نہ لِپيَتي'' (٣١)

ڪؤنتييہ ! انادي هئڻ سان ۽ گڻاتيت هئڻ سان هيءُ اوناشي پرماتما شرير ۾ استٿت هوندي بہ واستوَ ۾ نہ ڪري ٿو ۽ نہ لِپِت ئي ٿئي ٿو. ڪهڙي پرڪار؟

यथा सर्वगतं सौक्ष्म्यादाकाशं नोपलिप्यते।
सर्वत्रावस्थितो देहे तथात्मा नोपलिप्यते।।३२।।

”يَٿاسَروَگتَم سَئوڪشميادَاڪاشَم نوپَلِپيَتي
سَروَ ترا وَسِٿتو ديهي تَٿاتما نوپَلِپيَتي“ (٣٢)

جنهن پرڪار وياپت ٿيل آڪاش سوکيم هئڻ جي ڪارڻ لِپِت نٿو ٿئي، نيڪ ائين ئي سڄي ديهہ ۾ استٿت ٿيل آتما بہ گڻاتيت هئڻ ڪارڻ ديهہ جي گڻن ۾ لِپِت نٿو ٿئي. اڳيان چون ٿا:

यथा प्रकाशयत्येकः कृत्स्नं लोकमिमं रविः।
क्षेत्रं क्षेत्री तथा कृत्स्नं प्रकाशयति भारत।।३३।।

”يٿا پرڪاشيَتييڪهہ ڪرتِسنَم لوڪمِمَم رَوِهہ
ڪشيترَم ڪشيتري تٿا ڪرتِسنَم پرڪاشَيتي ڀارت “ (٣٣)

ارجن ! جنهن پرڪار هڪ ئي سورج سمپورڻ برهمانڊ کي پرڪاشت ڪري ٿو، ساڳيءَ طرح هڪ ئي آتما سمپورڻ کيتر کي پرڪاشت ڪري ٿو. انت ۾ نِرنَيہ ڏين ٿا:

क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोरेवमन्तरं ज्ञानचक्षुषा।
भूतप्रकृतिमोक्षं च ये विदुर्यान्ति ते परम्।।३४।।

”ڪشيترَ ڪشيترَ گيوريوَ مَنترَم گيانچڪشُشا
ڀوتَپرِڪرتيموڪشَم چَہ يَہ وِدُريانتي تي پَرَم“ (٣٤)

اهڙي طرح کيتر ۽ کيترگيہ جي ڀيد کي توڙي وڪارن سهت پرڪرتي کان ڇٽڻ جي اُپاوَ کي گيان روپي نيتر دوارا ڏسي وٺن ٿا، اُهي مهاتماجن پر برهم پرماتما کي پراپت ٿين ٿا ارٿات کيتر -کيترگيہ کي ڏسڻ جي اکہ گيان آهي ۽ گيان ساکياتڪار جو ئي ٻيو اکر آهي.

تاتپرج :

گيتا جي شروعات ۾ ڌرم کيتر ۽ ڪروُکيتر نالو تہ ورتو ويو؛ پر اُهو کيتر حقيقت ۾ آهي ڪٿي؟ اها جڳهہ ٻڌائڻ باقي هو، جنهن کي خود شاستڪار هن ڏنل اڌياءَ ۾ ظاهر ڪيو، ڪ ’ ونتييہ !‘ هيءُ شرير ئي هڪ کيتر آهي. جو هن کي ڄاڻي ٿو، اُهو کيتر گيہ آهي. هو اُن ۾ قاتل نہ بلڪ نرليپ آهي. هن جو هلائيندڙ آهي. ارجن! سيني کيترن ۾ مان بہ کيترگيہ آهيان. ٻين مهاپرشن پنهنجي پيٽ ڪئي. اُن مان ظاهر ٿيو، سِڌِ ٿيو تہ شري ڪرشڻ بہ هڪ يوگي هو، چاڪاڻ تہ جو ڄاڻي ٿو اُهو کيترگيہ آهي. ائين مهاپرشن چيو آهي. مان بہ کيترگيہ آهيان معنيٰ ٻين مهاپرشن وانگر مان بہ آهيان.

اُنهن کيتر جيئن آهي، جن وڪارن وارو آهي، کيترگيہ جن اثرن وارو آهي، ان تي پرڪاش وڌو. مان ئي چوان ٿو اهڙي ڳالهہ نہ آهي، مهرشين بہ اهوئي چيو آهي. ويد جي ڇندن ۾ بہ ان کي ڌار ڌار ڪري ڏيکاريو ويو آهي. برهم سوتر ۾ بہ اُهو ئي ملي ٿو.

شرير (جيڪو کيتر آهي) ڇا ايترو ئي آهي، جيترو ڏسڻ ۾ اچي ٿو؟ جنهنجي هئڻ جي پنيان جن جو تمام وڏو هٿ آهي، اُنهن کي ڳڻي ٻڌايو تہ اڻن جي مول پرڪرتي، اڻ ظاهر پرڪرتي، ڏهہ اندريون ۽ من، اندرين جا پنج وشيہ، آشا، ترشنا ۽ واسنا، اهڙي طرح انهن وڪارن جو سڀ ميلاپ اهو شرير آهي. جيستائين هي رهندو، تيستائين شرير ڪنهن نہ ڪنهن روپ ۾ رهندو ئي. اهوئي کيتر آهي، جنهن ۾ پوکيل پلو برو ٻج سنسڪار روپ سان وڌندو آهي. جيڪو هن جو انت پائي وٺي ٿو، اُهو کيترگيہ آهي. کيتر گيہ جو سوروپ ٻڌائيندي هنن ايشوريہ گڻن ڌرمن تي روشني وڌي ۽ چيو تہ

ڪيترگيہ ان ڪيتر جو پرڪاشڪ آهي. هنن ٻڌايو تہ ساڌنا جي پوري ٿيڻ واري ڪال ۾ پرمتَتِوَ پرماتما جو ظاهر درشن ئي گيان آهي. گيان جو ارٿ آهي ساڪياتڪار. ان ڪانسواءِ جو ڪجهہ بہ آهي، اگيان آهي. ڄاڻڻ يوگيہ وستو آهي اُتم برهم اُهو نہ سَتِ آهي، نہ اَسِتِ. انهن ٻنهي ڪان پري آهي. هن کي ڄاڻڻ لاءِ لوڪ هردي ۾ ڌيان ڪندا آهن، ٻاهر مورتي رکي نہ. گهڻائي ماڻهو سانکيہ ماڌيم سان ڌيان ڪندا آهن تہ باقي نشڪام ڪرم يوگ، سمرپڻ سان گڏ اُن جي پراپتيءَلاءِ اُنهي مقرر ڪرم آرڌنا جو آچرڻ ڪندا آهن. جيڪي اُنجي وِڌي نٿا ڄاڻن، اُهي ماڻهو تَتِوَ استت مهاپرشن دواران ٻڌي آچرڻ ڪندا آهن. اُهي بہ پرم ڪلياڻ کي پراپت ٿي ويندا آهن، تڏهن بہ ڪجهہ بہ سمجهہ ۾ نہ اچي، تہ اُن جي ڄاڻندڙ مهاپرش جو ستسنگہ ضروري آهي. استتپرگيہ مهاپرش جا لڪشڻ ٻڌائيندي يوگيشور شري ڪرشڻ چيو تہ جهڙي طرح آڪاش هرهنڌ هڪجهڙو رهندي بہ نرليپ آهي، جيئن سورج هرهنڌ پرڪاش ڪندي بہ نرليپ آهي ٺيڪ اهڙي طرح استتپرگيہ پرش سڀ ڪجهہ سمَ ايشور کي جيئن آهي تيئن ڏسڻ جي سمرٿي وارو پرش ڪيتر سان توڙي پرڪرتي سان بلڪل نرليپ آهي. انت ۾ اُنهن نِرنيہَ ڏنو تہ ڪيتر ۽ ڪيترگيہ جي ڄاڻ گيان روپي نيترن دواران ئي ممڪن آهي. گيان، جيئن پهرين ٻڌايو ويو، ان پرماتما جي پرتڪش درشن سان گڏ ملڻ واري ڄاڻڪاري آهي. شاسترن کي گهڻو رٽي دهرائڻ گيان ناهي بلڪ اُنهن کي پڙهڻ ۽ سمجهڻ ۽ مهاپرشن کان اُن ڪرم کي سمجهي، اُن ڪرم تي هلي من سان گڏ اندرين کي روڪي ۽ اُن نروڌ جي بہ وِليہ ڪال ۾ پرم تَتِوَ کي ڏسڻ سان گڏ جا انيوتي ٿئي ٿي. اُن انوڀُوتي جو نالو گ

بيان آهي. ڪِريا ضروري آهي. هن اڌيايہ ۾ مکيہ کيتر گيہ جو وستار سان ورڻن ڪيو ويو. حقيقت ۾ کيتر جو سوروپ وياپڪ آهي. شرير جو سنبنڌ ڪيستائين آهي؟ تہ سچو برهمانڊ مول پرڪرتيءَ جو وستار آهي. اننت انترڪشون (گ هڻن ئي لوڪن تائين آسمان، چوڌاري وايومنڊل) تائين توهان جي شرير جو وستار آهي. اُنهن سان توهانجو جيون مضبوط ٿئي ٿو اُن بنا توهين جي نہ سگهندا. جيئرا رهي نہ سگهندا. هيءَ پوُمنڊل، وِشوَ جڳت، ديس، پرديس ۽ توهان جو هي ڏيکاري ڏسڻ وارو شرير اُن پرڪرتيءَ جو هڪ ٽڪرو بہ نہ آهي. ان طرح کيتر جو هن اڌياءَ ۾ وستار سان ورڻن آهي، هاڻي:

اوم تَتِسَدِ تي شري مدڀڳود گيتا سُپَنِشَتِسوُ برهم ودياءام يوگہ شاستري شري ڪرشڻارجُن سَمِوادي کيتر کيترگيہ وياگہ يوگو نامَ تِرَيودشوڌِيايَهہ ١١٣١١١

اهڙي طرح شريمد ڀڳوت گيتا روپي ' اُپنشد ۽ برهم وديا ۽ يوگشاستر وِشيڪ شري ڪرشڻ ۽ ارجن جي سنواد ۾ کيتر کيترگيہ وياڳہ يوگہ نالي تيرهون اڌياءُ پورو ٿئي ٿو.

اِتي شريمَتِپرمهنس پرمانندسِيہ شِشيہ سوامي اڙگڙانندڪِرتي شريمد ڀڳوتگيتاياهہ يٿارٿگيتا'ڀاشيي' کيتر کيترگيہ وياڳہ يوگو ''نام تِرَيودشوڌياَيَهہ ١١

١١هري اوم تَتِ سَتِ١١